

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

6. Pestem hoc ipso fame esse clementiorem, quia non tam diu cruciat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-45701

numque non minus ac pestem detestatus esset. Quod illi sanè, si fame atque inedia in insomniam venisset, numquam potuisset accidere. Fames porro non solum humanis plerumque potest modis & auxilijs asPELLI, cum interea pestis plerumque omnia humana media eludat, & mutet tacito medicina timore; verum etiam plerumque est hominibus, quam alijs animantibus infestior famas; pestis autem

*Et genus omne neci pecudum dedit, omne ferarum,
Corruptiq; lacus, infecit pabula tabo.*

Exod. 9. 2. Quod malum Deus, etiam per Moysen Pharaoni minitatus est. *Quòd si adhuc renuio, & retines eos; ecce manus mea erit super agros tuos: & super equos, & asinos, & camelos, & boues, & oves,*
Exod. 5. 3. *pestis valde grauis.* Neque Israëlita famem, sed pestem timere se indicarunt: *Dixeruntq;: Deus Hebraeorum vocauit nos, ut eamus viam trium dierum in solitudinem, & sacrificemus Domino Deo nostro: ne fortè accidat nobis pestis aut gladius.* Quas duas plagas, Ezech. 38. 22, etiam alibi minatus dixit: *Et iudicabo eum peste & sanguine,* hoc est, grauissimis morbi & belli poenis vindicabo. Hæc pro fame, contra atram hanc luem dici possunt.

VI.

Neque negandum est, inter grauissima humanæ gentis flagella pestem recenseri. Quid igitur? statuamne omninò & affirmem pestem esse fame terribiliorem ac truculentiolem? At si huius quoque crudelitatem atque sæuitiam considerauerimus, nihilo eam minus, minus autem? immò multò magis timendam ac fugiendam esse perspiciemus. Nam etsi ad nomen Famis non ita exhorrescimus, ut ad vocem Pestis, tamen illud videtur esse inter vtrumque malum discrimen, quòd pestem plus timeamus absentem, famem præsentem plus sentiamus. Enimverò si de humana æstimatione loquamur, multi malunt non esse, quam ad eò miseri esse; hinc malunt mori, quam diuturna fame cruciari. Et quidem, si tempora mortis libet inter se se conferre, quis sapiens non eligat summos dolores citiùs finire, quam eos in longum protrahi? Quid autem est longa famas aliud quam longus cruciatus? Itaque verè, qui fame consumuntur, sensim deficiunt, quia sentiunt, se deficere ac mori. Si ergo tantò miserabilior est ærumna, quantò diuturnior; tantò erit peius fame, quam peste confici,

confici, quanto lentius homines fame, quam peste conficiuntur. Ausim dicere, hoc solum in peste bonum esse, quia, ne diu cruciet, citò tollit. Quòd autem fames mortem diutius differat; quam lues, nihil hoc malum mitigat, sed auget, quia etiam tyranni, ut dirius torqueant, jubent alios ita pedetentim occidi, ut sentiant se mori. Misera est subitanea mors, si sit improvisa, fateor. At improvisa potest etiam esse in fame, dum quisque sperat, quam diu spirat, se adhuc diutius vitam protrahiturum. Quòd si autem etiam in pestifero dolore, vix quisquam ita occupatur, ut non possit providere, se moriturum, aut vix evasurum; tum profectò, si sibi prospiciat, felix est, si citò occumbat; quisquis enim citò moritur, citò desinit ægrotare. Neque miseros dicemus idcirco milites, quia vno teli jactu, aut gladij plaga, velut momento temporis, sed quia imparati, & conscientia quo-

que sauciata sæpe moriuntur. M. Curtius, ut pestem ab urbe auerteret, equo insidens in hiatum insilijt? Adolescens fuit. fecit id responso diaboli deceptus. fecit pro salute & incolumitate totius patriæ civitatis. Multi viri, & senes, sine oraculo, ne famem privati priuatam pati cogerentur, se in puteos, in amnes, in plateas ex alto præcipitauerunt.

Iam si ipsum genus mali vtriusque inter se conferamus, nihil fames pesti cedit, nisi quòd, ut prolixiorem affert cruciatum, ita etiam crudeliorem, sicut dixi. Quippe si de sceditate aspectus sit sermo, longè inedia vultus facit horribiliores. Pestilentia tacti rubent, quia æstuant; inedia exhausti pallent, & lurido genarum atrore laruis ipsis infernalibus assimilantur: ut meritò sine formidine non aspiciantur. Pestilentia correpti sunt debiles; inedia emaciati longè debiliores; adeò, ut tandè nec gradi, vel è terra se erigere queant; aut si conentur incedere, ossa compulsent ambulando. Pestifera lues mentem perturbat? multi visi sunt, qui fame ad rabiem adacti insanierunt. Pinguntur pestiferi rubore subliuido, carbunculis & anthracibus deformantur? At famelici viribus defecti mortem ipsam representant. Nec minùs his, quam illis fauces arescunt, asperatur lingua, ipsoque edendi & bibendi appetitu, cibi & potus eliditur appetitus ac ligatur, ut tandem etiam maximè famelici, licet cibum habeant, sumere amplius